

עו"ד אופיר בר טל
יועמ"ש לרשות הטבע והגנים

שאול גולדשטיין
מנכ"ל רשות הטבע והגנים

הנדון: מסלולי מים נפרדים על פי מין באתרי רשות הטבע והגנים

1. אנו פונות אליכם בעקבות **הידיעה** שפורסמה בתאריך 26.7.20 באתר 24/6, לפיה, ברשות הטבע והגנים בוחנים לעומק את בקשת עמותת "בצלמו" להגדיר בשמורות הטבע בהם ישנן בריכות ובפרט במסלולים בהם הרחצה בבריכות מחויבת על מנת להמשיך במסלול הטיול, ימים/שעות "חריגים" בהם הכניסה תותר לגברים בלבד או לנשים בלבד. זאת, לכאורה, על מנת לאפשר לציבורים דתיים וחרדים לרחוץ בבריכות, ללא חשש מפני 'היעדר צניעות'. באותה ידיעה מצוין גם כי רשות הטבע והגנים כבר ניסתה להחיל מדיניות של הפרדה בשנה שעברה, באמצעות יצירת הפרדה בין גברים לנשים בשעות מסוימות באתרים מסוימים.

עותק של הידיעה מצ"ב כנספח א'.

2. **הפרדה בין גברים לנשים במרחב הציבורי מהווה הפליה אסורה ומנוגדת לדין. הפרדה כזו מנוגדת הן לכללי המשפט החוקתי, הן לכללי המשפט המנהלי והן לכללי המשפט הפרטי.** כפי שנקבע בפסיקת בית המשפט העליון, יצירת הסדרי הפרדה כפויים בין גברים לנשים בהספקת מוצר או שירות, היא אפליה אסורה (בג"ץ 746/07 נעמי רגן נ' משרד התחבורה).

3. **כל אדם רשאי להכנס לכל מקום ציבורי, ובכלל זה לאתרים, לשמורות הטבע ולמסלולי הטיול - בכל עת במשך שעות הכניסה הקבועות, ללא הגבלה כלשהי. שלילה ו/או הגבלה כלשהי של הזכות להכנס למקום ציבורי ו/או לקבל שירות ציבורי, על בסיס קריטריון של מין, מהווה פגיעה חמורה בעקרון השוויון, ומנוגדת לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו. ברי כי התייחסות לאדם לפי מינו, מקום שהמין אינו רלבנטי, מהווה אפליה, וזאת בין אם היא נעשית באופן גורף ובין אם היא נעשית "רק קצת", למשך ימים ו/או שעות מסוימים.**

4. בשונה מחופי ים נפרדים, במסלולי מים, באתרים ושמורות אין אפשרות לרצח במקביל של אוכלוסיות המעוניינות בהפרדה לעומת כאלה שלא. הטבע, משאב ציבורי השייך לכלל אמור להכיל את כולם וכולן באותו הזמן. במקרה הזה, התחשבות בקהילה אחת תחסום את הכניסה בפני 50 אחוזים מן האוכלוסייה הכללית.

5. רשות הטבע והגנים הינה רשות מינהלית, וככזו, היא מוסמכת לעשות רק מה שהחוק מתיר לה לעשות, ואינה מוסמכת לעשות מה שהחוק לא התיר לה לעשות. קביעת מועדים - שעות ו/או ימים - בהם תותר הכניסה לפי מין, לאתרים השונים, איננה בין הסמכויות המוקנות לרשות הטבע והגנים בהתאם לחוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, תשנ"ח-1998, הקובע את תפקידיה וסמכויותיה, ולפיכך קביעה כאמור מהווה חריגה מסמכות, ומנוגדת לכללי המשפט המינהלי.

6. בנוסף, המלצות הצוות המשרדי לבחינת תופעת הדרת הנשים במרחב הציבורי מיום 7 במרץ 2013 אשר קיבלו תוקף של החלטת ממשלה ביום 30 במרץ 2014 (החלטה מס' 1526) קובעות כי אין לייצר או לאפשר הסדרי הפרדה בין גברים לנשים. המלצות הצוות קובעות במפורש כי:

"על כל אחת מהרשויות הציבוריות הנוגעות בדבר לפעול באופן מהיר, יעיל ונחרץ להפסקתם של ביטויי ההפרדה והאבחנה בתחום אחריותה או השפעתה. יצוין כי חובה זו חלה בעוצמה זהה על הרשות הציבורית בכובעה הרגולטורי, כאשר ההפרדה היא תוצאה של פעולתם של גופים פרטיים הפועלים מכוח זכיון או רשיון מאת המדינה או רשות ציבורית אחרת אשר הרשות אחראית להענקתם. במצב דברים זה על הרשות הציבורית להפעיל את מלוא האמצעים החוקיים העומדים לרשותה כגורם מפקח ומאסדר כדי להביא להפסקתה של כל צורת הפרדה והבחנה המהוות, כאמור, הפליה". (ההדגשה הוספה)

7. כידוע, על כל מקום ציבורי ו/או ספק של שירות ציבורי במשק יש חובה – משפטית וציבורית – לפעול בשוויון וללא אפליה. קל וחומר כשמדובר בגישה לטבע, לגנים הלאומיים ולשמורות הטבע, השייכים כולם לכלל הציבור, ובתוכו למעלה מ-50% נשים. **אם תשקול הרשות, חלילה, להפריד בין נשים לגברים, ילדות לילדים בכניסה לשמורות ולגנים, הרי שהיא מסתכנת, בנוסף לאמור לעיל, גם בהפרת הוראות חוק איסור הפליה במוצרים, בשירותים ובכניסה למקומות בידור ולמקומות ציבוריים, תשס"א-2000.** על פי חוק זה "מי שעיסוקו בהספקת מוצר או שירות ציבורי או בהפעלת מקום ציבורי, לא יפלה בהספקת המוצר או השירות הציבורי, במתן הכניסה למקום הציבורי או במתן שירות במקום הציבורי, מחמת גזע, דת או קבוצה דתית, לאום, ארץ מוצא, מין, נטיה מינית, השקפה, השתייכות מפלגתית, גיל, מעמד אישי, הורות או לבישת מדי כוחות הביטחון וההצלה או ענידת סמליהם" (ההדגשה הוספה). נעיר כי הפרה זו אף מעמידה זכות תביעה ופיצוי לפי החוק, ואף מהווה עוולה פלילית.
8. עוד יצוין כי הניסיון הישראלי והעולמי מעלה כי יצירת שעות או ימים נפרדים - יותר משהיא נותנת מענה לצורך של האוכלוסיה - היא יוצרת צורך זה, מקבעת אותו ואף תורמת להקצנתו והרחבתו. הפיכת מרחב ציבורי חשוב כמו שמורות הטבע לכזה המתנהל, אפילו בחלק 'קטן' מהזמן, בהפרדה בין המינים, לא רק שהיא מפלה כשלעצמה ואינה מוצדקת, אלא היא גם תורמת להתרחבות ולנירמול של מרחבים נפרדים בתחומי חיים רבים והולכים בישראל, תופעה שכבר נקבע שיש לפעול למיגורה.
9. לאור כל האמור לעיל, אנו קוראות לכם להמשיך לקיים את הפעילות בשמורות הטבע, האתרים ומסלולי הטיול, תוך שמירה על עקרון השוויון ובהיעדר אפליה, בדיוק כפי שהיה עד כה, במשך למעלה משבעה עשורים מקום המדינה. נודה לתגובתכם בהקדם האפשרי.

בברכה,

גלי זינגר, עו"ד

מנהלת המחלקה המשפטית

אלינור דוידוב

מנהלת תחום הדרת נשים

מיכל גרא מרגליות, עו"ד

מנכ"לית שדולת הנשים בישראל

העתקים:

ח"כ גילה גמליאל, השרה להגנת הסביבה
 המועצה לגנים לאומיים, שמורות טבע ואתרים לאומיים
 עו"ד דינה זילבר, הממונה על יישום המלצות הצוות למיגור הדרת נשים במרחב הציבורי במשרד המשפטים.
 גבי אוה מדזיבז', מנכ"לית הרשות לקידום מעמד האישה.